

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра психології

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття рівня вищої освіти «магістр»

на тему **«Психологічні особливості розвитку лідерства в юнацькому
віці: гендерний аспект»**

Виконала: здобувачка вищої освіти
групи М322-с денного відділення
спеціальність 053 Психологія
ОП Психологія. Практична психологія
Скляр Олександра Євгеніївна

Керівник: канд. психол. наук, доцент
Шевченко Світлана Віталіївна

Рецензент: психолог-методист
КЗ «Опорний заклад освіти
Малоданилівський ліцей»
Харківської області
Пономаренко О.М.

Запоріжжя-2023 року

АНОТАЦІЯ

Скляр О. Психологічні особливості розвитку лідерства в юнацькому віці: гендерний аспект

В магістерській роботі теоретично обґрунтовано та експериментально досліджено особливості розвитку лідерства в юнацькому віці за гендерною ознакою, розроблено та впроваджено ефективну програму розвитку лідерських якостей в юнацькому віці.

В роботі визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми лідерства в юнацькому віці, специфіку розвитку лідерських якостей в юнацькому віці за гендерною ознакою, експериментально досліджено особливості розвитку лідерських якостей в юнацькому віці за гендерною ознакою, обґрунтовано, впроваджено та визначено ефективність програми розвитку лідерських якостей в юнацькому віці. Експериментально виявлено, що більшість випробовуваних лідерські якості розвинені на достатньому рівні, але серед випробовуваних були респонденти і з низьким рівнем розвитку лідерських якостей що у більшості випробовуваних лідерські якості розвинені на достатньому рівні, але серед випробовуваних були особи і з низьким рівнем розвитку лідерських якостей.

Ключові слова: лідерство, лідерські якості, юнацький вік, гендерний аспект.

SUMMARY

O. Sklyar. Psychological features of leadership development in youth: gender aspect

In the master's work, the peculiarities of the development of leadership in youth according to gender were theoretically substantiated and experimentally investigated, an effective program for the development of leadership qualities in youth was developed and implemented.

The paper defines theoretical approaches to the study of the problem of leadership in youth, the specifics of the development of leadership qualities in youth by gender, experimentally investigated the peculiarities of the development of leadership qualities in youth by gender, justified, implemented and determined the effectiveness of the program for the development of leadership qualities in youth . Experimentally, it was found that most of the test subjects have developed leadership qualities at a sufficient level, but among the test subjects there were also respondents with a low level of development of leadership qualities, that most of the test subjects have developed leadership qualities at a sufficient level, but among the test subjects there were also persons with a low level of development of leadership qualities.

Key words: leadership, leadership qualities, youth, gender aspect.

РЕФЕРАТ

на тему: «**Психологічні особливості розвитку лідерства в юнацькому віці: гендерний аспект**»

здобувачки вищої освіти М322-с групи денного відділення Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького спеціальності 053 Психологія **Скляр Олександри**

Науковий керівник – к.психол.н., доцент кафедри психології Шевченко Світлана Віталіївна

Актуальність. Юність визначає етап переходу від залежного дитинства до самостійної та відповідальної дорослості, що передбачає досягнення соціальної зрілості особистості. Науковці наголошують, що саме в юнацькому віці самопізнання, самооцінка, саморегулювання, самоствердження стають провідними потребами особистості. У юнацькому віці формуються основні риси характеру особистості. Дедалі більшого значення набуває система переконань, нових потреб, інтересів та ідеалів, які визначають напрям життєвої активності, ставлення до оточення, самого себе, громадянських обов'язків, лідерства. *Актуальність дослідження* гендерних аспектів лідерства зумовлена існуючим протиріччями між наявними уявленнями про моделі лідерської поведінки чоловіків та жінок та існуючими запитами щодо поведінки лідерів жінок і лідерів чоловіків.

Об'єкт дослідження – феномен лідерства.

Предметом дослідження є особливості розвитку лідерства в юнацькому віці за гендерною ознакою.

Мета роботи - теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити особливості розвитку лідерства в юнацькому віці за гендерною ознакою, розробка та впровадження ефективної програми розвитку лідерських якостей в юнацькому віці.

Для досягнення мети дослідження визначено такі *завдання*:

1. Визначити теоретичні підходи до вивчення проблеми

лідерства в юнацькому віці.

2. Визначити специфіку розвитку лідерських якостей в юнацькому віці за гендерною ознакою.

3. Експериментально дослідити особливості розвитку лідерських якостей в юнацькому віці за гендерною ознакою.

4. Обґрунтувати, впровадити та визначити ефективність програми розвитку лідерських якостей в юнацькому віці.

Методи дослідження: теоретичні – теоретико-методологічний аналіз літератури з проблеми дослідження, аналіз, систематизація та узагальнення отриманої інформації; *емпіричні* - тест опитувальник «Діагностика лідерських здібностей» (авт. Є. Жарикова та Є. Крушельницького), який визначає ступінь прояву лідерських здібностей особистості; методика діагностики комунікативних і організаторських схильностей (КОС) (авт. В.А. Федоришин), тест «Я – лідер» (авт. А. Н. Лутошкін).

Експериментальна база дослідження. У дослідженні брали участь молоді люди віком від 18 до 22 років, у кількості 36 осіб (19 дівчат та 17 хлопців). Опитування відбувалося із застосуванням розроблених гугл-форм.

Проведене дослідження дозволило зробити **наступні висновки.**

1. Розглядаючи психологічні особливості юнацького віку виділено риси, які забезпечують ефективне лідерство: самопізнання, самоствердження, самостійність, самовизначення, юнацький максималізм, прагнення до колективності, ентузіазм, романтизм і громадська активність.

Беручи до уваги особливості юнацького віку і дослідження особистісних рис лідера, доцільно виокремити такі компоненти лідерських якостей з визначенням у них ознак, які, на нашу думку, забезпечують ефективне лідерство юнаків і які умовно можна розподілити на: мотиваційний (ознаки: упевненість у собі, потреба в досягненні, прагнення до самоствердження і самореалізації): емоційно-вольовий (ознаки: урівноваженість, емоційно позитивне самопочуття, наявність вольових якостей); особистісний (ознаки: вплив на інших, оригінальне, творче мислення, комунікативні та

організаторські здібності); діловий (ознаки: уміння приймати правильне рішення в непередбачених ситуаціях, готовність брати на себе відповідальність, знання, уміння та навички організаторської роботи). виховання, де виховання – це процес цілеспрямованого управління формуванням і розвитком особистості відповідно до вимог суспільства. Під формуванням розуміються якісні й кількісні зміни у психіці індивідуума, які забезпечують накопичення лідерського потенціалу особистості, що виражається в ускладненні когнітивних психологічних структур, розвитку здатності до самоврядування, зростанні активності й удосконаленні мотивації до лідерства.

2. Ефективність спільної діяльності багато в чому визначається взаєминами осіб в колективі. Тому вивчення умов і чинників, що впливають на міжособові відносини, є однею з найбільш актуальних і практично значущих завдань. Важливу роль грає ступінь задоволеності потреби в аффіліації, яка виражається в спонуці до спілкування, до емоційних контактів, в прагненні людини бути в товаристві інших людей.

3. За результати проведення експериментального дослідження нами встановлено наступне. Більшість випробовуваних лідерські якості розвинені на достатньому рівні, але серед випробовуваних були респонденти і з низьким рівнем розвитку лідерських якостей що у більшості випробовуваних лідерські якості розвинені на достатньому рівні, але серед випробовуваних були особи і з низьким рівнем розвитку лідерських якостей. Не виявлено жодної особи, у якої по усіх методиках і за усіма показниками був би високий рівень розвитку якостей. Таким чином, дослідження проблеми формування лідерських якостей у юнацькому віці залишаються надзвичайно актуальними і перспективними, оскільки саме від дій молодих людей буде залежати управління різними соціальними структурами, колективами підприємств. Виходячи з результатів дослідження, ми можемо зробити висновок про необхідність реалізації психолого-педагогічної програми розвитку лідерських якостей в юнаків.

4. Формування лідерських якостей відбувається у процесі, організація

якого визначається як закономірна, послідовна, безперервна зміна моментів розвитку взаємодіючих суб'єктів, передбачає створення необхідних умов, завдяки яким стане можливим формування лідерських якостей юнаків. Метою впровадженого нами тренінгу було розширення уявлень про лідерство як способи організації та управління малою групою, активізація лідерського потенціалу як сукупності умінь самоуправління і управління іншими людьми.

5. Впроваджена програма розвитку лідерських якостей в юнацькому віці виявилася ефективною. Відмітимо позитивну динаміку у збільшені позитивну динаміку: так кількість випробовуваних з середнім рівнем розвитку лідерських якостей та знижені низького рівня. До того ж, з'явилися респонденти, у яких лідерські якості розвинені на високому рівні. Програма також вплинула на рівень розвитку комунікативних схильностей. Високий рівень розвитку комунікативних схильностей збільшився на 22%. Після проведення програми розвитку лідерських якостей в групі відсутні випробовувані з дуже низьким і низьким рівнями розвитку комунікативних схильностей. Істотні зміни також відбулися по лідерській якості «уміння працювати з групою»: більш ніж в чотири рази збільшилася кількість випробовуваних з високим рівнем розвитку цієї якості. У групі немає жодної особи, у якого ця лідерська якість була б розвинена на низькому рівні, також більш ніж в три рази зменшилася кількість випробовуваних з середнім рівнем розвитку цієї якості. Це вказує на доцільність розробленої та впровадженої нами програми розвитку лідерських якостей в юнацькому віці.

Рік виконання дипломної роботи - 2023 р.

Місце виконання - Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Дипломна робота містить 60 сторінок тексту, таблиці, список літератури з 70 найменувань, додатки.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЛІДЕРСТВА В ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ.....	7
1.1 Наукові підходи до вивчення особливостей лідерства особистості.....	7
1.2 Психологічні особливості прояву лідерства в юнацькому віці.....	14
1.3 Специфіка прояву лідерських якостей в юнацькому віці за гендерною ознакою.....	19
РОЗДІЛ II. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВУ ЛІДЕРСТВА В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ.....	24
2.1 Методика дослідження.....	24
2.2 Аналіз та інтерпретація результатів.....	30
РОЗДІЛ III. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ЛІДЕРСКИХ ЯКОСТЕЙ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....	35
3.1. Опис програми розвитку лідерських якостей в юнацькому віці.....	35
3.2. Аналіз ефективності впровадження програми розвитку лідерських якостей.....	44
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	60

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

ID перевірки:
1015921882

Дата перевірки:
26.10.2023 17:06:21 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
26.10.2023 19:32:11 EET

ID користувача:
100012861

Назва документа: Скляр О

Кількість сторінок: 45 Кількість слів: 10514 Кількість символів: 78288 Розмір файлу: 157.01 KB ID файлу: 1015583914

28.9% Схожість

Найбільша схожість: 20.2% з Інтернет-джерелом (http://esnuir.eunu.edu.ua/bitstream/123456789/587/1/lider_yakos_tren...)

26.2% Джерела з Інтернету 713

.....Сторінка 47.....

2.7% Джерела з Бібліотеки 4

.....Сторінка 53.....

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел